

Sygn. akt I ACa 185/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 czerwca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Jarosław Marek Kamiński
Sędziowie	:	SA Bogusław Suter SO del. Jacek Malinowski (spr.)
Protokolant	:	Agnieszka Charkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 22 czerwca 2018 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **T. S.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - (...)**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 7 grudnia 2017 r.

sygn. akt I C 676/17

I. **oddala apelację,**

II. **zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej w W. kwotę 8.100 (osiem tysięcy sto) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

J. J. M. B. S.

Sygn. akt I ACa 185/18

UZASADNIENIE

Powód T. S. pozwem z dnia 4 maja 2017 r. wniósł o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa – (...) kwoty 2.000.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznane straty moralne, fizyczne oraz emocjonalne.

W uzasadnieniu podniósł, iż co najmniej od grudnia 2015 r. (...) ukrywała przed innymi organami wymiaru sprawiedliwości składane przez niego zawiadomienia i wnioski, przez co naruszyła art. 231 kodeksu karnego i doprowadziła do tego, iż osoby publiczne dopuszczające się przestępstw uniknęły kary. Nadto powód stwierdził, iż działanie prokuratorów Prokuratury Rejonowej w Augustowie spowodowało jego dalsze przebywanie w izolacji więziennej.

Pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Prokuraturę Rejonową w Augustowie zastępowany przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej wnosil o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Wyrokiem z 7 grudnia 2017 r. Sąd Okręgowy w Białymstoku oddalił powództwo (pkt I) i zasądził od powoda T. S. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej w W. kwotę 10.000 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt II).

Sąd Okręgowy ustalił, że Prokuratura Rejonowa w Augustowie od grudnia 2015 r. do października 2017 r. prowadziła inicjowane przez powoda T. S. postępowania:

- PR Ds. 31.2016 w sprawie niedopełnienia obowiązków służbowych w okresie prawdopodobnie miesiąca listopada i grudnia 2015 r. przez funkcjonariuszy policji z KPP w A. poprzez nienadawanie biegu przekazywanym przez T. S. doniesieniom o zachowaniach przestępczych innych osób, udzielanie pomocy S. S. (2), by ta nie poniosła odpowiedzialności za przestępstwa, manipulowanie przy sprawie Ds.994/15, tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. oraz innych – zakończone postanowieniem o odmowie wszczęcia śledztwa wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia wskazanych czynów,

- PR Ds. 70.2016 w sprawie niedopełnienia obowiązków służbowych w okresie od 14.11.2015 r. do 28.12.2015 r. przez funkcjonariusza policji Zastępcę Naczelnika Wydziału Prewencji z KPP w A. w sprawie (...) poprzez jego nieudolne przeprowadzenie i kierowanie się przy jego prowadzeniu zemstą, działając na szkodę T. S., tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. oraz innych – zakończone postanowieniem o odmowie wszczęcia śledztwa wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa oraz wobec ustalenia, że dany czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego,

- PR Ds. 369.2017 w sprawie narażenia klientów pizzerii (...) na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu przez właścicieli oraz zatrudniony personel pizzerii w okresie od 1 listopada 2015 r. do dnia 30 listopada 2015 r. przy ul. (...) w A. poprzez dodawanie do żywności narkotyków w postaci amfetaminy oraz dopalaczy, tj. o czyn z art. 160 § 1 k.k. – zakończone postanowieniem o odmowie wszczęcia dochodzenia z uwagi na brak danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa na zasadzie art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k.,

- PR Ds. 493.2017 w sprawie przypuszczenia popełnienia w bliżej nieokreślonym miejscu i czasie przestępstwa przez R. K. z art. 280 § 1 k.k. – zakończone postanowieniem o odmowie wszczęcia śledztwa wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia czynu,

- PR Ds. 494.2017 w sprawie przypuszczenia popełnienia w bliżej nieokreślonym miejscu i czasie przestępstwa przez W. P. z art. 230 § 1 k.k. - zakończone postanowieniem o odmowie wszczęcia śledztwa wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia czynu,

- PR Ds. 495.2017 w sprawie przypuszczenia popełnienia w bliżej nieokreślonym miejscu i czasie przestępstwa przez S. S. (2) z art. 233 § 1 k.k. - zakończone postanowieniem o odmowie wszczęcia śledztwa wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia czynu,

- PR Ds. 615.2017 w sprawie zaistniałego w bliżej nieokreślonym miejscu i czasie podżegania przez S. S. (2) nieustalonej osoby do popełnienia bliżej nieokreślonej liczby przestępstw i rodzaju przestępstw, w tym zmuszania do określonego

zachowania, tj. o czyn z art. 24 k.k. w zw. z art. 191 § 1 k.k. i inne - zakończone postanowieniem o odmowie wszczęcia dochodzenia wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa,

- PR Ds. 665.2017 w sprawie zaistniałego w bliżej nieokreślonym czasie, nie później jednak niż do 23 czerwca 2016 r. w bliżej nieustalonym miejscu niedopełnienia obowiązków przez Ministra Sprawiedliwości i Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji poprzez niepodjęcie przewidzianych prawem czynności w związku z zawiadomieniami o podejrzeniu popełnienia przestępstw składanymi przez T. S., czym działali na szkodę interesu publicznego i prywatnego T. S., tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. - zakończone postanowieniem o odmowie wszczęcia śledztwa wobec stwierdzenia, iż czynu nie popełniono,

- PR Ds. 84.2017 w sprawie zaistniałego w listopadzie 2016 r. w A. przekroczenia uprawnień przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w A., Komendanta Powiatowego Policji w A. oraz Zastępcy Naczelnika Wydziału Kryminalnego Komendy Powiatowej w A. w związku z postępowaniem o sygn. RSOW 1487/16 poprzez przeprowadzenie czynności z naruszeniem przepisów prawa w toku danego postępowania działając w ten sposób na szkodę T. S., tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. - zakończone postanowieniem o odmowie wszczęcia śledztwa wobec uznania, że czyn nie wyczerpuje znamion czynu zabronionego,

- PR Ds. 882.2017 w sprawie przekroczenia uprawnień w miesiącu lipcu 2017 r. przez kuratora Sądu Rejonowego w Augustowie, który zezwolił H. S. bez zgody Sądu Rejonowego w Augustowie – Wydział Rodzinny na wywiezienie małoletnich dzieci W. i J. S. na teren Anglii, czym działał na szkodę interesu prywatnego T. S., tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. - zakończone postanowieniem o odmowie wszczęcia śledztwa wobec stwierdzenia, iż czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego.

Dalej Sąd ustalił, że w okresie od grudnia 2015 r. do października 2017 r. T. S. złożył szereg zawiadomień dotyczących popełnienia przestępstw przez policjantów Komendy Powiatowej Policji w A. i prokuratorów Prokuratury Rejonowej w Augustowie, które zostały zarejestrowane pod sygnaturami: PR Ds. 122.2016, PR Ko 436.2016, PR Ko 447.2016, PR Ko 467.2016, PR Ko 504.2016, PR Ko 546.2016, PR Ko 567.2016, PR Ko 572.2016, PR Ko 616.2016, PR Ko 615.2017, PR Ko 624.2016, PR Ko 627.2017, PR Ko 731.2016, PR Ko 759.2016 i przekazane do Prokuratury Okręgowej w Suwałkach z wnioskiem o wyłączenie pozwanej jednostki prokuratury od ich prowadzenia.

Pismem z 1 lipca 2016 r., sygn. PR Ko 255.2016, Prokurator Rejonowy w Augustowie zwrócił T. S. zbiorczo nadesłaną do 30 czerwca 2017 r. korespondencję, kierowaną przez powoda za pośrednictwem Prokuratury Rejonowej w Augustowie oraz Komendy Powiatowej Policji w A. do Ministra Sprawiedliwości, Ministra Spraw Wewnętrznych jak też innych organów, informując powoda, że powinien takowe pisma kierować bezpośrednio do ich adresatów.

Sąd Okręgowy uznał za wiarygodny zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci powołanych powyżej dokumentów znajdujących się w aktach sprawy. Zaznaczył, że dowody z tych dokumentów nie były kwestionowane przez strony, potwierdzają przedstawiane przez nie fakty i nie budzą wątpliwości, co do swej wiarygodności.

Sąd uznał, iż zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na przyjęcie, że pozwany dopuścił się naruszenia jakichkolwiek dóbr osobistych T. S.. Poza wyrażeniem własnych subiektywnych odczuć powód nie przedstawił, żadnych okoliczności, jak również nie przedłożył żadnych dowodów potwierdzających jego wersję. Dowodem takim nie mogą być nadesłane do sądu pisma, w których T. S. podnosił różnorakie okoliczności, bowiem zawierają one wyłącznie jego przypuszczenia i nie wykazują żadnych konkretnych okoliczności świadczących o zaistnieniu opisywanych przez niego zdarzeń. Dowodów potwierdzających tezę powoda o naruszeniu chronionych prawem jego dóbr osobistych przez pozwany Skarb Państwa, T. S. nie dostarczył również na rozprawie w dniu 9 listopada 2017 r. - opowiadał on wówczas o wielu toczących się postępowaniach dotyczących jego osoby, jednakże nie przytoczył argumentów wskazujących na zasadność dochodzonego w niniejszym postępowaniu roszczenia.

Zaznaczył, że zgodnie z art. 448 k.c. w związku z przepisami art. 24, 361 i 415 k.c. przesłankami przyznania zadośćuczynienia za doznaną krzywdę są: wykazanie naruszonego dobra osobistego, istnienie działania lub zaniechania sprawcy krzywdy niemajątkowej, istnienie owej krzywdy wynikającej z naruszenia przez pozwanego dobra

osobistego powoda, związek przyczynowy pomiędzy krzywdą niemajątkową a działaniem lub zaniechaniem sprawcy krzywdy niemajątkowej. Z uwagi na niewykazanie przez powoda pierwszej, podstawowej przesłanki niezbędnej do zasądzenia stosownego zadośćuczynienia, mianowicie - okoliczności naruszenia konkretnego dobra osobistego - Sąd nie analizował wystąpienia pozostałych ze wskazanych przesłanek i oddalił powództwo, jako bezzasadne.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 32 ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2016 r. poz. 2261) w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804). Sąd nie dostrzegł w sprawie okoliczności uzasadniających odstąpienie od obciążenia powoda obowiązkiem pokrycia kosztów zastępstwa procesowego poniesionych przez pozwanego.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód. Z treści apelacji wynika, że powód kwestionuje prawidłowość zaskarżonego rozstrzygnięcia, uważa za zasadne żądanie zasądzenia zadośćuczynienia w wysokości 2.000.000 zł i domaga się uchylecia wyroku.

W odpowiedzi pozwany wniósł o oddalenie apelacji powoda i zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm prawem przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

apelacja powoda nie ma uzasadnionych podstaw.

Wstępnie wskazać należy, iż powód w wywiedzionej apelacji nie przywołał żadnych argumentów mających świadczyć o tym, że Sąd I instancji wadliwie ustalił stan faktyczny, nieprawidłowo ocenił zebrany w sprawie materiał dowodowy, czy też zastosował niewłaściwe przepisy lub błędnie je zinterpretował. Stąd też Sąd Apelacyjny uznaje za własne praktycznie niezakwestionowane w apelacji ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego. Aprobuje także wnioski wyprowadzone z tego materiału, a w konsekwencji ocenę prawną powództwa jako bezzasadnego.

Powód domagał się zadośćuczynienia za naruszenie jego dóbr osobistych. W orzecnictwie sądów i piśmiennictwie przyjmuje się, że dobra osobiste wynikają z tych wartości niemajątkowych, które są ściśle związane z człowiekiem, obejmując jego fizyczną i psychiczną integralność albo będąc przejawem jego twórczej działalności; skupiają niepowtarzalną, pozwalającą na samorealizację indywidualność człowieka, jego godność oraz pozycję wśród innych ludzi. Dobrem osobistym jest wartość immanentnie złączona z istotą człowieczeństwa oraz naturą człowieka, niezależna od jego woli, stała, dająca się skonkretyzować i zobiektywizować (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 26 września 2013 r., I ACa 492/13, LEX nr 1383502). Przykładem może być np. wolność, zdrowie, dobre imię, wolność sumienia, wizerunek czy tajemnica korespondencji. Dla przyjęcia odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych, zgodnie z art. 24 k.c. konieczne jest łączne zaistnienie trzech przesłanek: bezprawność działania sprawcy, istnienia dobra osobistego podlegającego ochronie i jego naruszenie lub zagrożenie, przy czym pierwsza przesłanka jest objęta domniemaniem prawnym, co oznacza, iż powód nie musi jej wykazywać. Pozostałe zaś przesłanki muszą być – zgodnie z ogólną zasadą dowodową wyrażoną w art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. – wykazane przez powoda. Dopiero w przypadku skutecznego wykazania naruszenia dobra osobistego pozwany może się zwolnić z odpowiedzialności poprzez wykazanie, iż jego działanie (zaniechanie) nie było bezprawne - tj. było zgodne z wiążącym go prawem (domniemanie bezprawności działania) (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 21 stycznia 2014 r., I ACa 1422/13, LEX nr 1540867). Godzi się również zauważyć, iż nie każda dolegliwość w postaci doznania przykrości stanowi o naruszeniu dóbr osobistych, ale tylko taka, która wedle przeciętnych ocen przyjmowanych w społeczeństwie przekracza próg dozwolonych zachowań i nie jest małej wagi. Stopień doznanej dolegliwości, o ile przekracza skalę dozwolonych zachowań, ma wpływ na zakres środków ochrony.

W sprawie niniejszej powód swoje roszczenie o ochronę dóbr osobistych wywodził z faktu nieprawidłowego prowadzenia postępowań w Prokuraturze Rejonowej w Augustowie, w szczególności poprzez ukrywanie przed innymi organami wymiaru sprawiedliwości składanych przez apelującego zawiadomień i wniosków, co – zgodnie z deklaracją

skarżącego – spowodowało, iż osoby publiczne popełniające przestępstwa zdołały uniknąć kary. Kwestionując skarżone orzeczenie Sądu I instancji, apelujący zdaje się jednak całkowicie pomijać, iż podnoszone przez niego twierdzenia nie znalazły poparcia w materiale dowodowym sprawy. Przeprowadzone przez pozwanego czynności – w trakcie licznych postępowań inicjowanych przez skarżącego – nie potwierdziły bowiem żadnych zarzutów stawianych przez powoda. W konsekwencji postępowania te kończą się wydaniem postanowień o ich umorzeniu bądź odmowie wszczęcia. Nie można także tracić z pola widzenia, iż poza podważaniem trafności tych rozstrzygnięć, powód nie wykazał w jaki sposób fakt ich wydania naruszał jego dobra osobiste i które z nich.

Tożsama ocena odnosi się do zapatrywań powoda jakoby działania prokuratorów Prokuratury Rejonowej w Augustowie spowodowały jego dalsze przebywanie w izolacji więziennej. Zauważyć bowiem należy, iż długość osadzenia powoda wynika z długości orzeczonej wobec niego kary pozbawiania wolności lub aresztu tymczasowego i w żadnej mierze nie może przesądzać o istnieniu podstaw do przypisania pozwanemu odpowiedzialności odszkodowawczej za naruszenie dóbr osobistych w niniejszej sprawie.

Skarżący nie przedstawił żadnych dowodów na okoliczność poniesionych przez niego „strat moralnych, fizycznych czy emocjonalnych”. Słusznie wskazał Sąd Okręgowy, że dowodu takiego nie stanowią pisma przedłożone przez apelującego, zawierające jedynie przypuszczenia skarżącego, nie przedstawiające żadnych konkretnych okoliczności mających świadczyć o wystąpieniu eksponowanych przez niego zdarzeń. Subiektywne przekonanie powoda o słuszności swoich racji nie może być bowiem utożsamiane z rzeczywistym stanem sprawy. W rezultacie należy zaaprobować pogląd Sądu I instancji, iż powód nie zdołał wykazać okoliczności, które świadczyłyby o naruszeniu jego konkretnych dóbr osobistych, co czyni jego żądanie bezzasadnym.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny orzekł o oddaleniu apelacji jako niezasadnej na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach procesu w postępowaniu apelacyjnym, na które składa się wynagrodzenie radcy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800).

(...)